

Jóannes á Kjalnesi 80 ár

Jóhann Mortensen hefur havt samroðu við Jóannes á Kjalnesi

Hann var ein af teimum, sum vóru á Bankanum, tá sluppirnar blivu skotnar niður. Í 1925 hoyrði hann um henda merkiliga politikkin »sum skuldi taka alt frá øllum« — men síðan hefur hann hildið seg til henda politikkin. Eisini er hann ein teirra, sum hefur lært grønlendingar at handfara og viðgera fisk. Ja, hann er ein av teimum mongu føroyingunum, sum hefur livað í hungurstíðini og hefur upplivað gulltíðina, sum hann málber seg.

Frigggjadagin í næstu viku, tann 30. júlí, fyllir Jóhannes Hansen, ella Jóannes á Kjalnesi, í Kollafirði, 80 ár.

Hoast henda høga aldur er Jóannes raskur sum faur og í góðveðrinum her fyri var hann útrógvin í fleiri dagar í 51 ára gamla báti sínum.

— Vit — beiggj min og eg — hava verið her eystanfyr. Men hetta er ringt útróðrarpláss — einki fiskipláss. Alt er so smátt. Men hesar dagarnar vóru vit hepnir. Vit hava liggið millum 400 og 500 pund og alt hefur verið toskur — nei, fyrr bar betur til her eystan fyri og tá var nóggur fiskur í Nólsoyarfirði og ikki sum nú. Avreitt hava vit á Nyki. Teir eru so makaleysir.

— Men tað er ein langur teinur?

— Jú, tað er langt. Kollafjørður liggur ikki væl fyri í so máta. Men nógv hefur verið róað av Kollafirði. Eg minnst at hava verið útrógvin eina heila viku við árum og avstað aftur mánamorgun...

— Og nógv havi eg veitt við hesum bátinum. Tað var gott hjá húsarhaldinum at fáa bátin í 1931, tí tá vóru ringar tíðir tá í 30-unum, tá vit giftust.

— Eg róði dúgliga út tey fyrstu árin. Men ikki bara tað. Eg fangaði eisini nógv sild og tá plagdi eisini nóggur fuglar at koma inn á fjarðirnar og eg skeyt nógvan fugl, sum vit saltaðu niður til at hava at taka til.

— Og eg brúki sama bátin enn. Men eg havi brúkt tvær maskinur í honum. Fyrst hevði eg ein Wickman-motor til blási-

lampu, men tað var ikki gott, so eg fekk mær ein annan, ein FM, í 1947. Hann hefur gingið væl og gongur enn.

Sum hjá so mongum øðrum føroyingi hefur báturin verið álitið hjá Jóannes á Kjalnesi.

Fiskaði á bonki

Jóannes hefur buð alla sína tíð á Kjalnesi.

Barnaheimið var Norðuri í Sundunum — norðan fyri Kjalnestanga. Har vaks hann upp, gekk í skúla inn við Sjógv, og setti seinri búgv á Kjalnesi.

Pápin var Hans Fr. Hansen, av Miðgerðarfólkunum í Kollafirði, meðan mamman var slektadóttir Vestmanna. Hon æt Anna Jacobina Jacobsen.

— Pápi var fiskimaður, men tíverri bleiv hann sjúkur so tíðliga í tíðini, greiðir Jóannes frá. Hann fekk tuberklar í beininum. Teir høvdu verið í grind í Vestmanna. Hann bleiv sjúk, lami, og eg haldi hann lá try á hospitalinum. Men so beginnti hann aftur at fara til skips. Men hann mátti hava ein bonk við sær at sita á. Tað er nú altið so lægt — tey kallaðu bonkin fyri Grani. Hann bleiv so bundin í onkran konga á dekkinum, so hann ikki skuldi glíða. Pápi var ein raskur maður — góður útróðrarmaður og fiskaði væl.

— Tað var so óhældugt við pápa — hann doyði so knappliga. Ein dagin, vit vóru útrógvinir — ja, tað var á barkastokkatúrimum hjá bátinum hjá mær — at hann fekk heilabløðing.

Vit fingu hann til hospitalið, men hann doyði um kvöldið.

Skúlin

Um skúlaskapin sigur Jóannes:

— Tað bleiv ikki hugsað so nógv um skúlan. Var ikki veður at fara, so fór

man ikki. Og var liggjandi illveður, kundi vit vera heima fleiri dagar.

— Tað var bara tann eini lærarin, Bernhard Mag-nussen, og hann hevði skúlan við Sjógv og so skuldi hann inn í Fjørð. Inn í Fjørð høvdu tey nakrar skúlastovur. So hann hevði nógv at gera.

Man kundi ikki læra nógv við einum lærara og litil tíð var, men summi lærdu heilt væl. Serliga tey, sum búðu tætt við skúlan.

Blivu ávaraðir

Eftir at vera blivin konfir-meraður fór Jóannes til skips í 1917, meðan fyrra

verðinskriggj leikaði á, og eitt 40-ara langt sjóliv var beginnt.

— Eg var á sjónum bæði kríggini. Tá skipini blivu niðurskotin á Bankanum var eg við Victory, sum Garðamenninir í Vági áttu. Men vit sluppu heilskapaðir. Seinra kríggjð sigldi eg við fiski bæði úr